

Tinbergen Today

Vijftig jaar geleden ontving Jan Tinbergen als eerste de Prijs van de Zweedse Rijksbank voor Economie, meestal 'Nobelprijs' genoemd. Ter gelegenheid hiervan hebben diverse economische instituties gezamenlijk het Tinbergen Today-project opgezet, om de bijdrage van Tinbergen aan de Nederlandse maatschappij te memorieren. We spraken hierover met Jan Pronk, een van de initiatiefnemers van het project en oud-student en -medewerker van Tinbergen.

Wat maakt Tinbergen bijzonder?

“Het is natuurlijk heel bijzonder dat de eerste Nobelprijs voor Economie aan een Nederlandse econoom werd toegekend. Sindsdien is er nooit meer een andere Nederlandse econoom voor in aanmerking gekomen. Hij kreeg de prijs voor zijn onderzoek naar de problemen en mogelijke oplossingen van de economische crisis in de jaren dertig. Als fysicus van origine, is hij een combinatie van exacte wetenschappen gaan toepassen op dit economische probleem. Dat leidde tot een nieuwe tak van de economische wetenschap: de econometrie. Tinbergen was een vernieuwende denker, die iedere keer weer een nieuw vraagstuk probeerde te analyseren. Hij opende deuren, en anderen volgden hem. Ook als eerste directeur van het Centraal Planbureau bleef hij telkens opnieuw kijken naar wat op dat moment de grootste maatschappelijke problemen waren. Zo is hij zich gaan bezighouden met ontwikkelingslanden, toen na de wederopbouw de economische groei weer op gang gekomen was. Ik heb hem altijd als een van de grootste voorbeelden beschouwd die je zou kunnen volgen wanneer het gaat om het toepassen van theoretische analyse op beleid.”

Wat heeft u van Tinbergen geleerd?

“Ik heb hem altijd als een van de grootste voorbeelden wat betreft het toepassen van eco-

JAN TINBERGEN
EN
JAN PRONK

nomische analyse op beleid beschouwd. Zijn methode van stapsgewijze rationele analyse is mij altijd bijgebleven. Op basis van expliciete normen en waarden formuleerde hij beleidsdoelstellingen, om vervolgens met behulp van economische modellen instrumenten te kiezen om die doelstellingen te verwezenlijken. Tot slot werd er gekeken in welk economisch systeem het gekozen beleid het beste verwezenlijkt zou kunnen worden.

Tinbergen was ook een voorbeeld wat betreft zijn nadruk op de internationale dimensie en positie van de zwaksten. Hoewel er in die tijd nog niet over globalisering werd gesproken, stelde hij dat je als nationale economie geen eiland bent. En beleid moest volgens hem altijd gericht zijn op verbetering van de positie van de zwaksten.

Iets anders dat me altijd is bijgebleven, is dat hij tot kort voor zijn overlijden actief bleef. Ik hoop dat ook te kunnen doen.”

Hoe was het om bij Tinbergen te studeren en met hem te werken?

“Tinbergen was in de eerste plaats een fantastische docent. Hij was buitengewoon helder en transparant in zijn analyse. Wanneer hij iets

uitlegde leek je het zo te begrijpen. Bij nadere bestudering werd je vervolgens getroffen door de schoonheid van het model en de compleetheit van de analyse.

Tinbergen was ook buitengewoon bescheiden. Hij werd beschouwd als een van de allergrootste economen ter wereld, maar zat op de universiteit in een klein kamertje. Daarmee liet hij zien dat het gaat om de inhoud.

Tot slot was hij heel betrokken. Tijdens mijn ministerschap van Ontwikkelingssamenwerking ben ik ook nog met hem in contact gebleven.”

Als Tinbergen nu zou leven, aan welke thema's zou hij dan werken?

“Ik denk aan de globalisering, en de consequenties daarvan voor landen en bevolkingsgroepen die er niet van hebben geprofiteerd. Hij zou waarschijnlijk onderzoek doen naar het beleid dat je moet voeren op nationaal en op wereldwijd niveau, om iedereen te kunnen laten profiteren van de globalisering.”

Naar welke Tinbergen Today-activiteiten kijkt u het meest uit?

“Ik kijk zeker uit naar de biografie, en ik ben ook erg blij dat er een borstbeeld van hem wordt onthuld. Verder is het mooi dat instellingen waarbij Tinbergen betrokken is geweest zijn denken centraal stellen tijdens verschillende bijeenkomsten. Het is dit geheel aan activiteiten dat hem het meeste recht doet.

Ik hoop dat het project zijn gedachtegoed ook bij de jongere generatie in de belangstelling brengt. Maatschappelijke thema's als armoede, rechtvaardigheid en ongelijkheid dienen voorop te staan in de economische analyse. Wat dat betreft zijn mechanismen als marktwerking zijn slechts instrumenten daarvoor.”

ELISA DE WEERD
Redactiemedewerker

Colofon

Economisch Statistische Berichten (ESB) signaleert nieuwe ontwikkelingen in de economische wetenschap. Daarnaast worden in ESB economische inzichten toegepast om beleidsrelevante aanbevelingen te doen voor de overheid, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Ook analyseert ESB de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse economie. Artikelen in ESB verschijnen op persoonlijke titel.

Redactie
Jasper Lukkezen (hoofdredacteur), Robert Kleinknecht, Yrla van de Ven, Karin Merkus, Paul Metzmakers en Paul van Kempen

Redactiemedewerkers: David Meijer, Sobana Sheikh Rashid en Elisa de Weerd
Tekstredactie: De Twee Hanen v.o.f.
Vormgeving: Jacques van Schie
Uitgever: Mariska van der Westen

Commissie van redactie
H.G. van Dissel (voorzitter), P.H.B.F. Franses, E. de Jong, H.J. de Jong, A. van Witteloostuijn, A.C. Meijdam, H.P. Møllgaard en J. Plantenga

Rechten
ESB is een uitgave van FD Mediagroep. De Koninklijke Vereniging voor de Staatshuishoudkunde is houder van de merknaam ESB. Afbeeldingen: iStock / Lekkyjustdoit, Redlinevector,

Ruslan Fazlulov, Barnaby Chambers, ugurhan, baranozdemir, cscredon, alacatr; Hollandse Hoogte / Gerhard van Roon. Strip Van Zanten: Roger Klaassen.

Publiceren
Aanwijzingen voor het aanleveren van kopij vindt u op www.esb.nu/service/publiceren.

Abonneren
U kunt een abonnement online afsluiten op www.esb.nu/service/abonneren.

Adverteren
Neem contact op met Jeannette van Zeijst, 020 592 86 35, jeannette.van.zeijst@fdmediagroep.nl.

Contact
Telefoon redactie: 020 592 87 77
Email redactie: redactie@esb.nu
Telefoon klantenservice: 0800 333 33 34
Email klantenservice: klantenservice@esb.nu
Postadres: Postbus 216, 1000 AE Amsterdam
Bezoekadres: Prins Bernhardplein 173, 1097 BL Amsterdam
Webadres: www.esb.nu
ISSN: 0013-0583

Verschijningsdata ESB:
8 aug., 12 sep., 10 okt., 4 nov.
en 19 dec.

